

GROEN+ STRUCTUUR+ PLAN

gemeente **EPE**

28 januari 2010
bureau Nieuwe Gracht

nieuwe gracht 25,
3512 LC Utrecht
030-2 310 200
www.nieuwegracht.nl

contactpersonen:
ir. M. Holvoet
mholvoet@nieuwegracht.nl
ir. M. Witberg
mwitberg@nieuwegracht.nl

GROEN+ STRUCTUUR+ PLAN gemeenteEPE

Projectleiding gemeente Epe:
Kitty Lamaker en Johan Strampel

*Gemeente Epe
Markt 14
8161 CL Epe
T (0578) 67 87 87
F (0578) 67 87 88
www.epe.nl*

SAMENVATTING

Het nieuwe Groenstructuurplan geeft de visie weer van de gemeente Epe op groen in de openbare ruimte van de bebouwde kommen van Epe, Vaassen, Emst en Oene. Welke inrichting van straten, pleinen, paden en plantsoenen is wenselijk? Welke boomsoorten willen we, waar moeten heesters staan, waar willen we kruidenrijke bermen, waar strak gemaaide gazons?

“Groenstructuur” is een abstract begrip. Het duidt aan dat er een samenhang is tussen alle groen, van lanen en dorpsentrees, tot pleinen en besloten plantsoentjes. Het gaat over hoe groen de oriëntatie onderweg ondersteunt (waar ben ik) en hoe het de verblijfskwaliteit mede bepaalt (is het hier aantrekkelijk, prettig, schoon en veilig?). Dit Groenstructuurplan is een plan met visie. De visie gaat over de lange termijn. Een aantal concrete maatregelen en projecten van het plan wil de gemeente vóór 2020 realiseren. Andere veranderingen kunnen tientallen jaren bestrijken. Dit Groenstructuurplan bestaat uit twee delen: deel A betreft de hoofdlijnen van het plan voor elk van de vier kernen en omvat de hoofdstukken 1 tot en met 8. In deel B kunt u over een aantal onderwerpen achtergrondinformatie vinden. Dit deel omvat de hoofdstukken 9 tot en met 12.

In **hoofdstuk 1 inleiding** staan de formele kaders beschreven waarbinnen dit Groenstructuurplan functioneert. Voorts een overzicht van de opgaven waarvoor de gemeente staat. Epe is nu al een groene gemeente met een prachtige uitstraling, vooral vanwege het grote aantal monumentale bomen. Dat wil niet zeggen dat er niets hoeft te veranderen. Bezien vanuit natuurwaarden en duurzaamheid, en gezien vanuit de ‘sierwaarde’ valt er her en der nog veel te winnen.

Daarbij gaat het niet alleen om grootse ingrepen zoals de herinrichting van een weg, maar vaak ook om kleine aanpassingen in het beheer zoals het aanpassen van maai- of snoeiwerk. Over deze kwesties en over de rol van burger en gemeente daarin gaat **hoofdstuk 2 visie**.

Dit Groenstructuurplan legt niet tot de laatste heester vast wat er moet gebeuren. Wel staan er concrete uitspraken over de belangrijkste onderdelen van de groenstructuur van elke kern: de routes en plekken die elke dorpsbewoner kent. Het centrum, de doorgaande routes, de grotere parken. De wijken en buurten van elk dorp hebben op hun beurt ook kleinere routes en plekken; deze spelen doorgaans voor buurtbewoners een belangrijkere rol dan voor anderen. Ook hiervoor geeft dit Groenstructuurplan concrete maatregelen aan waar nodig. De bomen in de openbare ruimte verdienen apart aandacht. Per route die onderdeel uitmaakt van de hoofdstructuur wordt aangegeven wat het streefbeeld is voor soort, aanplant, vervanging bij uitval, plantafstand e.d. **De hoofdstukken 3, 4, 5 en 6 groenstructuur per kern** beschrijven deze voornemens voor achtereenvolgens Epe, Vaassen, Oene en Emst.

Met dit nieuwe Groenstructuurplan wil de gemeente mede invulling geven aan buurtgericht werken. De gemeente streeft ernaar de directe woonomgeving meer in samenspraak met bewoners te beheren en in te richten. Verschillende buurten vragen om een verschillende aanpak - de bevolkingsopbouw verschilt (bijv. zijn er veel of weinig kinderen?); maar de buurten zelf hebben ook verschillende karakteristieken. Alle wijken zijn groen - maar in de boswijken is bijna al dat groen in tuinen te vinden terwijl het groen in een buurt met flats bijna allemaal openbaar is. In **hoofdstuk 7 aanpak en bouwstenen per milieutype** staan per type buurt de mogelijke bouwstenen voor het buurtgericht werken.

Het Groenstructuurplan heeft als vertrekpunt een langetermijnvisie en geeft een eindbeeld voor de verre toekomst wat betreft de bomenplannen per kern, maar vormt daarnaast de basis voor onderhoud, beheer en aanpak van de groene ruimte in de komende 10 jaar. Alle voorstellen die in de voorgaande hoofdstukken zijn gedaan, worden geordend in de tijd in **hoofdstuk 8 raamwerk uitvoeringsprogramma**. Belangrijk voor een (latere) inschatting van de consequenties voor de gemeentelijke begroting is welke onderdelen binnen de bestaande programma's voor beheer en

onderhoud kunnen vallen (bijv. maaibeheer) en welke aanvullende investeringen met zich meebrengen (bijv. herinrichting dorpsentree).

Deel B met daarin de achtergronden van dit Groenstructuurplan begint met **Hoofdstuk 9 verkenning groen in de gemeente Epe**. Dit is een beknopte beschrijving van de huidige toestand van de Eper groenstructuur en vormt de basis voor de opgaven zoals in hoofdstuk 1 beschreven.

In **hoofdstuk 10 landschappelijke context** is informatie te vinden over de “onderlegger” van bodem, geomorfologie en watersysteem en tevens van de landschappen in de gemeente Epe. De groenstructuur in de kernen is en blijft op deze onderlegger geënt.

Hoofdstuk 11 bevat algemene profielen ter illustratie van de voorstellen voor **laanbeplantingen**. In het laatste **hoofdstuk 12** staat een beknopte weergave van het lopende beleid dat van belang is voor dit Groenstructuurplan.

Inhoudsopgave

deel A Hoofdlijnen

1> Inleiding

- 1.1 Doel, Status en planhorizon
- 1.2 Werkingsgebied
- 1.3 Werkproces
- 1.4 Opgaven

2> Visie groenstructuur gemeente Epe

- 2.1 Een denkraam voor maatregelen en beheer
- 2.2 Een fraaie dorpskom met natuur in de kern
- 2.3 Behoud, versterking, soortenbeleid van het bomenbestand
- 2.4 Van visie naar uitvoering

3> Groenstructuurplan kern Epe

- 3.1 Uitgangspunten
- 3.2 Maatregelen hoofdstructuur
- 3.3 Aanpak per buurt

4> Groenstructuurplan kern Vaassen

- 4.1 Uitgangspunten
- 4.2 Maatregelen hoofdstructuur
- 4.3 Aanpak per buurt

5> Groenstructuurplan kern Oene

- 5.1 Uitgangspunten
- 5.2 Maatregelen hoofdstructuur
- 5.3 Aanpak per buurt

6> Groenstructuurplan kern Emst

- 6.1 Uitgangspunten
- 6.2 Maatregelen hoofdstructuur
- 6.3 Aanpak per buurt

7> Koersen buurtgerichte aanpak

- 7.1 Een typering
- 7.2 Centrum dorps / lintmilieu
- 7.3 Historisch dorps woonmilieu
- 7.4 Historisch groene woonmilieu
- 7.5 Historische boswoonbuurt
- 7.6 Groen hofwonen
- 7.7 Groene oase
- 7.8 Rode oase
- 7.9 Recente buurt
- 7.10 Historisch bedrijventerrein
- 7.11 Modern bedrijventerrein

8> Raamwerk uitvoeringsprogramma

- 8.1 Realisatiestrategie
- 8.2 Beheer
- 8.3 Prioriteiten uitvoering
- 8.4 Overig gemeentelijk instrumentarium

deel B Achtergronden

9> Verkenning groen in de gemeente Epe

- 9.1 Verkenning Epe
- 9.2 Verkenning Vaassen
- 9.3 Verkenning Emst
- 9.4 Verkenning Oene

10> Landschappelijke context

- 10.1 Onderlegger
- 10.2 Landschap

11> Profielen bij de bomenplannen

12> Lopend beleid en ontwikkelingen

Deelnemers voorbereiding

Geraadpleegde literatuur

DEELA

plein centrum Vaassen

1> Inleiding

1.1. Doel, planhorizon en status

Doel

Doel van dit Groenstructuurplan is een visie op hoofdlijnen vast te leggen over inrichting en beheer van de groene ruimte in de bebouwde kommen van Epe, Vaassen, Oene en Emst. Daarbij is aparte aandacht voor het bomenbestand in de openbare ruimte. Dit Groenstructuurplan vervangt het vorige plan in zijn geheel. Een evaluatie van dat plan leverde onder meer op dat er behoefte was aan een eenduidiger plan, een duidelijke visie op de groenstructuur in de kernen als geheel en een lange-termijn perspectief op de ontwikkeling en verandering van de groene ruimte in de kernen van de gemeente. Dit in samenhang met de totale openbare ruimte van straten, pleinen, parken en plantsoenen.

De gemeente Epe hanteert dit Groenstructuurplan voorts als beleidsdocument om plannen en ontwikkelingen binnen de bebouwde kommen mede te kunnen beoordelen en zo nodig bij te sturen wat betreft hun impact op de groenstructuur. Een integrale en evenwichtige afweging tussen de betrokken beleidsvelden is daarbij uitgangspunt.

Het plan is overigens afgestemd met al vastgestelde documenten zoals de relevante bestemmingsplannen en het centrumplan Vaassen en met de Nota Koersbepaling voor het Centrumplan Epe.

Planhorizon

Het Groenstructuurplan is géén bestekklaar ontwerp. Er worden wel concrete projecten aangeduid voor de hoofdstructuur van de kernen en voorstellen voor beheer en aanpak in de buurten. Met dit Groenstructuurplan wordt eerst en vooral beoogd een helder en werkbaar kader te schetsen voor beslissingen in de dagelijkse gang van zaken. De gemeente streeft er voorts naar de concrete projecten en voorstellen vóór 2020 uit te werken tot ontwerpen en deze vervolgens ook uit te voeren. De visie op de lange termijn is het richtsnoer voor zowel dagelijks beheer als projecten. Dat geldt ook voor de in dit Groenstructuurplan opgenomen bomenplannen voor de hoofdstructuur. Deze beschrijven een eindbeeld dat tientallen jaren ver weg is.

Status

Het Groenstructuurplan is geen structuurvisie in het kader van de Wro. De nieuwe Wro vraagt echter dat het Groenstructuurplan wordt meegenomen als vertrekpunt voor integrale gebiedsontwikkelingen. Het Groenstructuurplan geeft hierbij kaders aan op verschillende niveaus. De hoofdstructuren die worden aangeduid in het plan dienen geborgd dan wel versterkt te worden. De beschreven substructuren en koersen voor de directe woonomgeving fungeren als richtinggevend kader voor het groen. De onderliggende intentie is dat er meer sprake is van bewegingsvrijheid in de groene inrichting van de openbare ruimte naarmate het detailniveau toeneemt.

1.2 Werkingsgebied

Dit Groenstructuurplan heeft betrekking op de openbare ruimte in de bebouwde kommen van Epe, Vaassen, Emst, Oene en van het bedrijventerrein Eekterveld.

Met name de groene inrichting van de randen van de dorpskommen van Epe, Emst en Vaassen is onderwerp van afstemming met de in 2010 vast te stellen Structuurvisie Veluweflank Epe. Natuur, landschap en cultuurhistorie spelen bij die afstemming een doorslaggevende rol. Daarnaast vormen Landschapsonwikkelingsplan en Cultuurhistorisch beleidskader belangrijke richtsnoeren voor inrichtingsmaatregelen. Het Groenstructuurplan kent voorts een sterke samenhang met het bomenbeleidsplan dat het gemeentelijk beleid voor bomen op particuliere grond weergeeft.

1.3. Werkproces

Het Groenstructuurplan is tot stand gekomen langs drie sporen: ten eerste is het inhoudelijk voorbereid binnen de ambtelijke organisatie op basis van de kaders die college en raad mee hebben gegeven. Ten tweede is de Klankbordgroep Groenstructuur betrokken bij het tot stand komen van het Groenstructuurplan. Aanbevelingen en wensen van de klankbordgroep zijn evenwichtig vertaald en waar mogelijk integraal verwerkt in dit plan.

Tenslotte is -naast een schouw door ambtenaren van de afdeling beheer- ook in elke kern een bewonersraadpleging en openbare schouw gehouden in aanwezigheid van de wethouder Jan Berkhoff. Het Groenstructuurplan heeft ter visie gelegen van medio oktober tot 1 december 2009. Er is een beperkt aantal zienswijzen ingediend. Deze zijn beantwoord in de nota van inspraak, die ook een verslag bevat van de tweede reeks bewonersavonden en van een bijeenkomst van de klankbordgroep, gehouden in oktober 2009. De ingediende zienswijzen en de inbreng op deze avonden hebben tot enkele kleine wijzigingen geleid.

Op 28 januari 2010 heeft de raad het groenstructuurplan vastgesteld. Het nieuwe raadsbesluit met daarin de wijzigingen luidde als volgt:

“Het Groenstructuurplan voor de gemeente Epe vast te stellen, met dien verstande dat

1. het terrein van Vaassen Flexible Packaging als groenelement uit het Groenstructuurplan wordt verwijderd. De randen van het terrein krijgen bij de verdere uitwerking een groene invulling.
2. de leilinden in het centrum van Epe gehandhaafd blijven.”

1.4 Opgaven

Nog altijd is het groen in de vier dorpskommen van de gemeente in het algemeen van grote kwaliteit (zie deel B: hoofdstuk 9 voor een verkenning van de huidige groenstructuur van Epe, Vaassen, Emst en Oene) . Meest in het oog springend is het fraaie bomenbestand: juist de vele karakteristieke lanen met volwassen en monumentale bomen geeft de gemeente een bij uitstek Veluws en enigszins sjiek karakter. De groene ruimte in de bebouwde kommen is -zelfs vergeleken met andere landelijke kernen- ruim bemeten.

Desondanks staat deze groene kwaliteit onder druk. In de afgelopen jaren is de inrichting van veel plekken versoberd. Op een aantal plekken speelde sociale en verkeersveiligheid een rol bij het verwijderen van struiken. Ook financiële overwegingen hebben een rol gespeeld.

Een belangrijke opgave in deze visie is dan ook, binnen de grenzen van het haalbare, **het kwaliteitsniveau van de inrichting (de sierwaarde)** op te waarderen.

De groene hoofdstructuur van de dorpskommen is voor het overgrote deel gaaf en hoogwaardig ingericht. Op een aantal plekken ontbreekt echter groene inrichting, met name laanbeplantingen. De tweede opgave van dit Groenstructuurplan is, de **ontbrekende schakels te herstellen**.

Een kernwaarde van groenstructuur is dat het natuur beleefbaar maakt in de woonomgeving. Een gevarieerde en structuurrijke begroeiing maakt het mogelijk dat kleine zoogdieren (zoals egels of vleermuizen), een diversiteit aan vogels en insecten (zoals bijen) in onderling evenwicht hun leefgebied in de dorpskommen kunnen vinden. De derde opgave is dan ook het **versterken van de natuurwaarden** in de dorpskommen.

Water is een levensvoorwaarde voor groen, maar water vertegenwoordigt ook de cultuurhistorie van de dorpen op de Veluweflank (sprengenbeken van Epe, Vaassen en Emst) en op de overgang naar de kom (weteringen bij Oene). De vierde opgave is het **beleefbaar maken van water in de dorpskommen** en waar mogelijk groenstructuur en waterbeheermaatregelen op elkaar aan te sluiten.

Groen in de directe woonomgeving is, getuige de globale inventarisatie van de gemeente op de bewonersavonden, (zie §1. 4) onderwerp van het meeste genoegen én van de meeste ergernis. Het vorige Groenstructuurplan gaf de gemeente te weinig houvast voor de aanpak van wensen en

klachten over de directe woonomgeving - van dagelijks beheer tot het planten of juist kappen van bomen. Een gedifferentieerdere, meer op de specifieke karakteristieken van de buurt, en meer interactieve aanpak is nodig.

De vijfde opgave is, **een heldere leidraad te bieden voor beheer en (her)inrichting op buurtniveau**. De karakteristiek van elke buurt is hierbij van groot belang voor de te volgen koers.

Daaraan gerelateerd is de zesde opgave, **het vergroten van de betrokkenheid van bewoners bij het groen in de directe woonomgeving**. Een buurtgerichte aanpak is hierbij kansrijk.

Het groene goud van de gemeente is het waardevolle bomenbestand in gemeentelijke en particuliere handen. Het bomenbestand moet zo zorgvuldig als mogelijk beheerd worden. Toch is er aanleiding om op een aantal plaatsen andere soorten te verkiezen, bijvoorbeeld om een laan meer eenheid te geven. Ook in het kader van ruimtelijke veranderingen is het soms nodig om tot kap over te gaan. De zevende en laatste opgave behelst het **bomenplan dat onderdeel is van het Groenstructuurplan**: een visie op de gewenste bomenstructuur en laanbeplantingen met respect voor de bestaande. (In samenhang hiermee stelt de gemeente **los van dit Groenstructuurplan een bomenlijst** op die onderdeel vormt van het nieuwe kapvergunningstelsel voor de bomen in de gemeente Epe.)